Postbus 75
4140 AB Leerdam
Prins Mauritsstraat 17
4141 JC Leerdam
T +31 88 99 04 800

Adviesdocument ontplofbare oorlogsresten Aandachtsgebieden

Dit document geeft uitleg over het Vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten voor de provincie Flevoland en de bijbehorende bodembelastingkaart, en biedt specificaties van en advies over de aandachtsgebieden.

Achtergrond

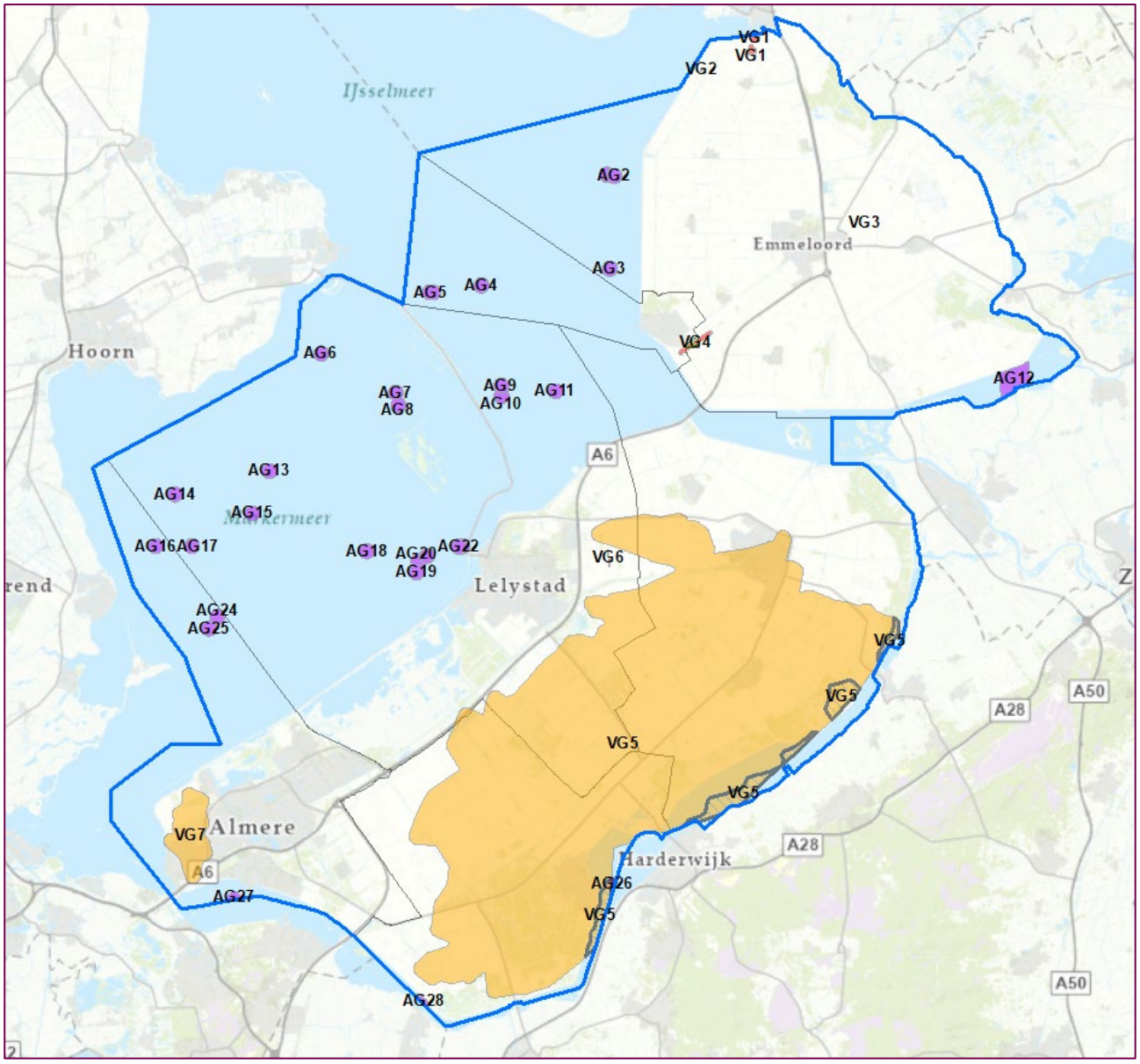
Achtergebleven ontplofbare oorlogsresten (OO) in de bodem kunnen een risico vormen voor de openbare veiligheid en resulteren in een stagnatie van werkzaamheden. Om de veiligheid van (grondwerk)personeel en de omgeving te behartigen en onverwachte kosten te voorkomen hebben Waterschap Zuiderzeeland, Provincie Flevoland en Gemeente Lelystad opdracht gegeven aan RPS Explosives Engineering Services om een Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten uit te voeren voor de gehele provincie Flevoland. In dit onderzoek is een grote hoeveelheid historische bronnen geraadpleegd, waaronder archiefmateriaal, literatuur, luchtfoto's en munitieruimingen, om in te schatten waar een gerede kans bestaat op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten.

Het vooronderzoek is als volgt opgeleverd:
NL202009816-R21-1008 VO ontplofbare oorlogsresten Zuiderzeeland definitief (28 oktober 2021).

Voor meer inhoudelijke informatie over het Vooronderzoek wordt verwezen naar dit rapport. Het onderzoek is uitgevoerd conform het CS-VROO, versie 21-01, februari 2021.

De conclusies zijn weergegeven op onderstaande bodembelastingkaart. Hierop zijn de volgende zaken te zien:

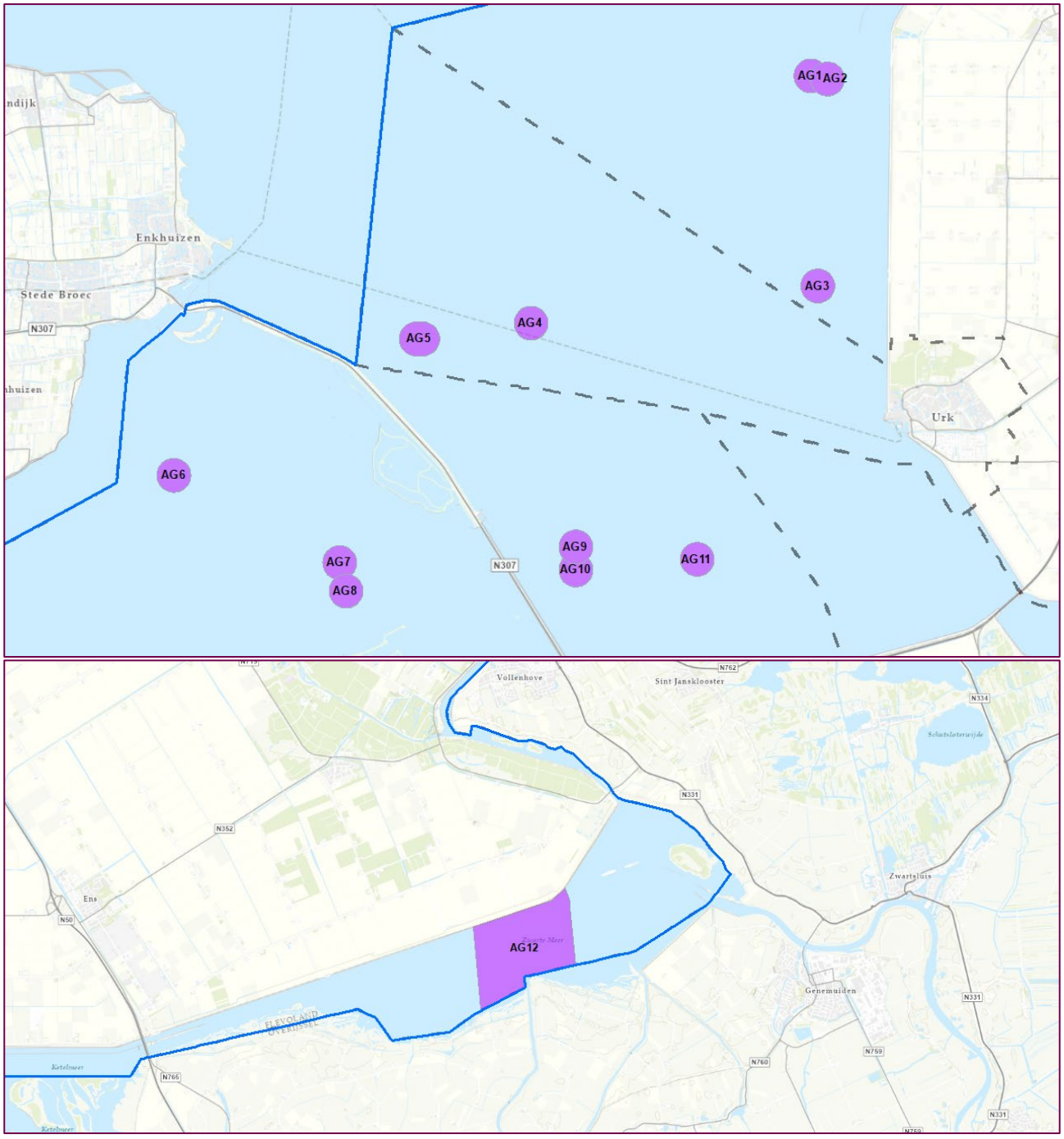
- **Verdachte gebieden** (geel, rood of blauw gearceerd, genummerd van VG1 t/m VG7): hier bestaat gerede kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten in de bodem.
- **Aandachtsgebieden** (paars gearceerd, genummerd van AG1 t/m AG28): mogelijke vliegtuigwrakken in het IJsselmeer, Markermeer of de randmeren.
- **Onverdacht gebied** (niet gearceerd).

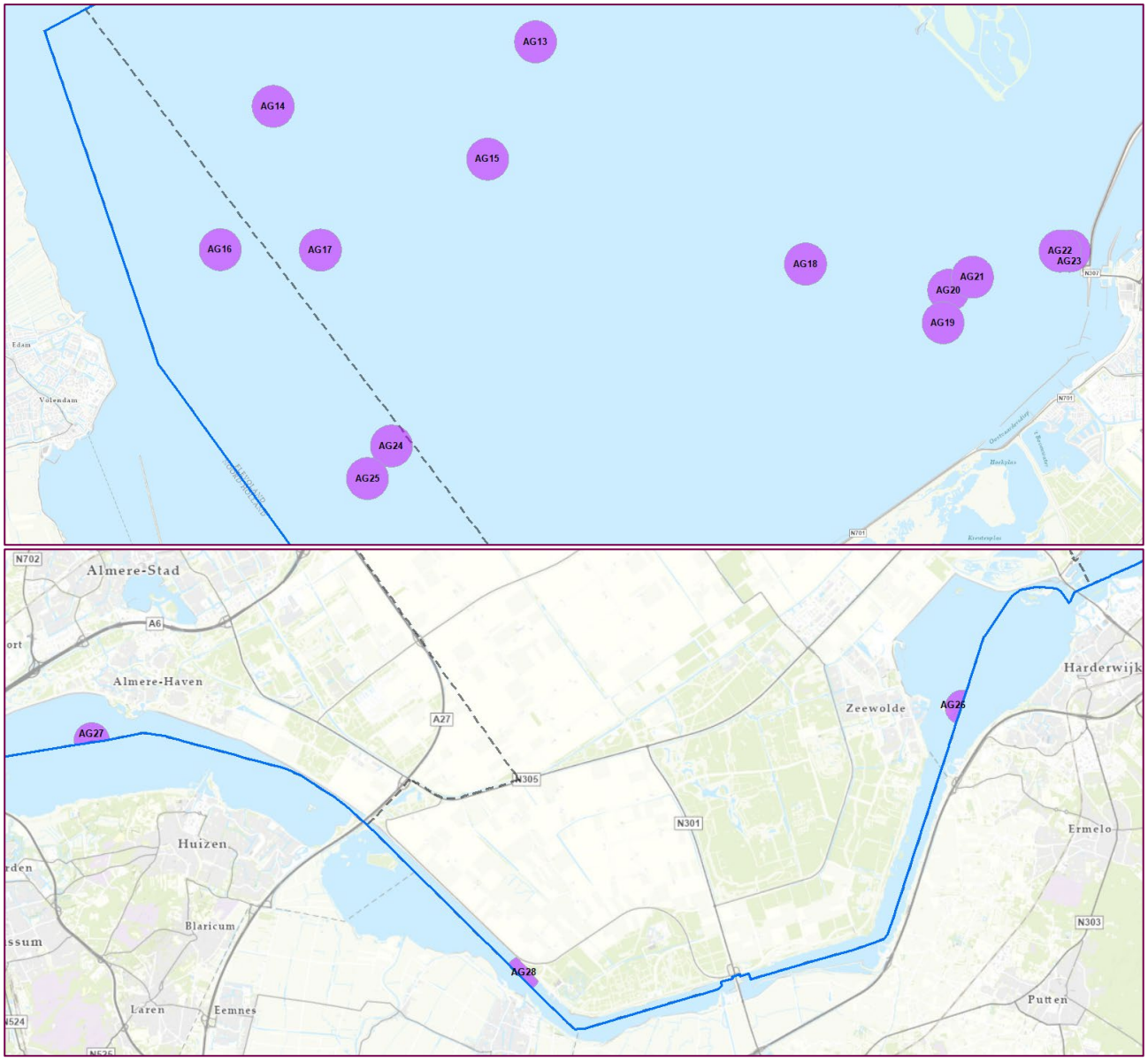

Aandachtsgebieden

De aandachtsgebieden zijn vastgesteld naar aanleiding van de mogelijke aanwezigheid van een vliegtuigwrak in het Markermeer, het IJsselmeer of de randmeren. Informatie over de locatie van het wrak is doorgaans zeer onnauwkeurig, en het is niet zeker of (delen van) het wrak hier daadwerkelijk nog liggen. Daarom is ervoor gekozen om hier geen verdachte gebieden maar aandachtsgebieden aan te koppelen. Bij grondroerende werkzaamheden dient extra aandacht te worden besteed aan de kans op het aantreffen van een vliegtuigwrak. De te nemen maatregelen zijn afhankelijk van de aard en oppervlakte van de voorgenomen werkzaamheden.

De 28 aandachtsgebieden zijn van noord naar zuid genummerd en hieronder weergegeven:

AG1
AG2
AG3
AG4
AG5
AG6
AG7
AG8
AG9
AG10
AG11
AG12
Enkhuizen
Stede Broec
Urk
N307
Vollenhove
Sint Jansklooster
Ens
Zwartsluis
Genemuiden
N331
N352
N762
N334
N50
N760
N759
N766

In de meeste gevallen is er weinig bekend over de verwachte vliegtuigwrakken in de aandachtsgebieden. In onderstaande tabel is per aandachtsgebied weergegeven wat voor soort toestel en ontplofbare oorlogsresten er worden verwacht en of het mogelijk een veldgraf betreft, dat wil zeggen of er mogelijk nog stoffelijke overschotten van bemanningsleden aanwezig zijn in het wrak. Indien er geen specifieke informatie is over de mogelijke ontplofbare oorlogsresten is deze afgeleid van het verwachte soort vliegtuig. Een verticale afbakening is op basis van de beschikbare informatie niet te maken. De verwachting is dat de meeste vliegtuigwrakken op of vlak onder de harde waterbodem liggen. Volgens vliegtuigbergingsofficier Zwanenburg zouden de vliegtuigwrakken in de Markerwaard tot 4 meter onder de waterbodem kunnen liggen.[1] Het is niet bekend in hoeverre deze inschatting is toe te passen op de rest van het onderzoeksgebied.

[1] NIMH 801: 37.

Aandachtsgebied	Soort toestel	Mogelijke OO	Veldgraf?
AG1	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG2	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG3	Bommenwerper	Afwerpmunitie Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG4	'Amerikaans vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG5	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG6	Geallieerde bommenwerper	Afwerpmunitie Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG7	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG8	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG9	B-17	Afwerpmunitie Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG10	Viermotorige bommenwerper	Afwerpmunitie Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG11	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG12	Hampden P5332	Afwerpmunitie (2x 500 lbs en 360x 4 lbs) Klein kaliber munitie Vuurwerken	Nee
AG13	'Engels vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG14	'Amerikaans vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG15	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG16	B-24U	Afwerpmunitie Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG17	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG18	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG19	'Amerikaans vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG20	'Duitse jager'	Geschutmunitie (20mm) Klein kaliber munitie Vuurwerken	Onbekend
AG21	Stirling BF383	Afwerpmunitie (630x 4lb, 88x 30lb, 6x 500lb) Klein kaliber munitie Vuurwerken	Mogelijk 3
AG22	P-38 Lightning 42-67302	Onbekend	Mogelijk 1
AG23	Onbekend	Onbekend	Onbekend
AG24	'Amerikaans vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG25	'Amerikaans vliegtuigwrak'	Onbekend	Onbekend
AG26	Do217 5498	Afwerpmunitie Geschutmunitie (20mm) Klein kaliber munitie Vuurwerken	Nee
AG27	He111	Afwerpmunitie	Mogelijk 1

Aandachtsgebied	Soort toestel	Mogelijke OO	Veldgraf?
		Geschutmunitie (20mm) Klein kaliber munitie Vuurwerken	
AG28	Lancaster W4784	Afwerpmunitie (540x 4lb, 48x 30lb, 1x 4000lb) Klein kaliber munitie Vuurwerken	Mogelijk 7

Bij het aantreffen van wrakdelen dient contact opgenomen te worden met de betreffende gemeente en de Stafofficier Vliegtuigbergingen (SOVB) van de Koninklijke Luchtmacht. Als het wrak mogelijk een veldgraf bevat dient contact opgenomen te worden met de Bergings- en identificatiedienst van de Koninklijke Landmacht (BIDKL).

Bijlage 1

Protocol Toevalsvondst

Protocol toevalsvondst OO

1. GA ER ALTIJD VAN UIT DAT HET OBJECT GEVAARLIJK IS

2. **NIET AANRAKEN** OF BEROEREN

3. WERKZAAMHEDEN EN TRILLINGEN STOPPEN

4. MARKEER DE LOCATIE

5. WAARSCHUW ANDEREN

6. EVACUEER 200M (LIEFST WINDOPWAARTS)

7. INFORMEER POLITIE

DENK ALTIJD AAN

"DE GOUDEN REGEL"

WAT HOUDT EEN TOEVALSVONDST VAN EEN VERMOEDELIJK ONTPLOFBAAR OORLOGSREST (OO) IN?

Een toevalsvondst houdt in dat er een (vermoedelijk) OO wordt aangetroffen op een onverwachte locatie en/of tijdstip. Een toevalsvondst kan plaatsvinden in gebieden die als "onverdacht" zijn aangemerkt, op particulier terrein of bij reguliere landbouwwerkzaamheden. Het kan ook voorkomen binnen gebieden die als "verdacht" zijn aangemerkt maar waar op dat moment geen geplande grondroerende en/of opsporingswerkzaamheden plaatsvinden.